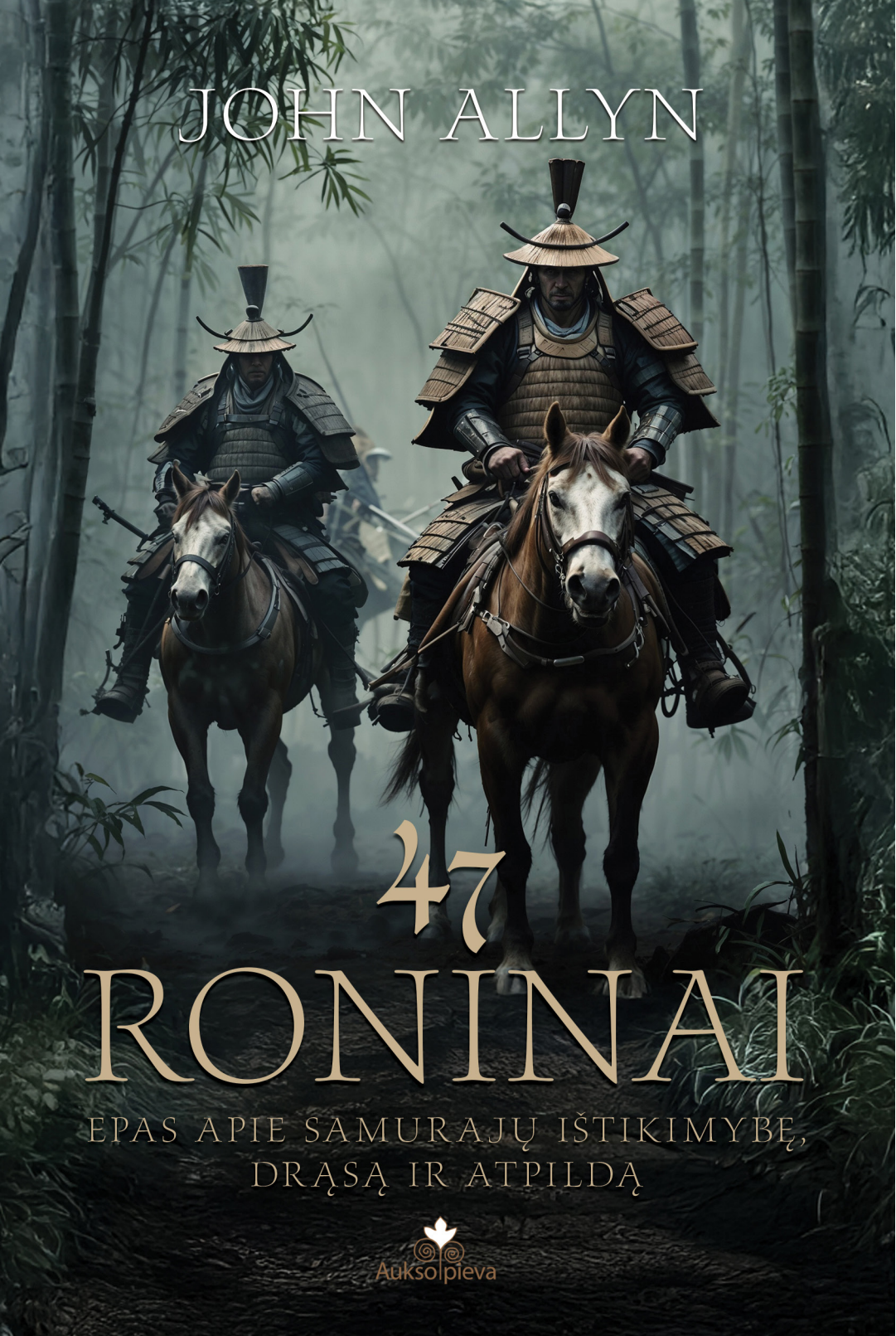

A cinematic illustration of two samurai warriors on horseback, moving through a dense, misty bamboo forest. The samurai in the foreground is mounted on a brown horse and wears elaborate armor with a large, flat, conical helmet. The second samurai is slightly behind and to the left, also on a horse. The atmosphere is somber and mysterious due to the fog and the dark tones of the scene.

JOHN ALLYN

47

RONINAI

EPAS APIE SAMURAJŲ IŠTIKIMYBĘ,
DRĄSĄ IR ATPILDĄ

JOHN ALLYN

47

RONINAI

Iš anglų kalbos vertė
ASTRA ALBA

Visos teisės saugomos. Be raštiško leidėjo sutikimo
nei ši knyga, nei kuri nors jos dalis negali būti kopijuojama,
atkuriamą, perduodama ar įrašoma jokia forma.

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos
(LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*.

Versta iš:
John Allyn
47 RONIN
Tuttle Publishing, 2018

Tarp gėlių žydi vyšnia, tarp žmonių – samurajus.

Japonų patarlė

Copyright © 1970 by John Allyn
© Vertimas į lietuvių kalbą, Astra Alba, 2025
© Apipavidalinimas, Judita Židžiūnienė, 2025
© Leidykla „Aukso pieva“, 2025

ISBN 978-609-8105-90-2

PIRMAS SKYRIUS

1701 M., KOVO 13 D.

Saulė baigė savo kelionę virš Ramiojo vandenyno ir pradėjo leistis, rausvindama bangas aplink Japonijos salas. Pietvakariuose, netoli Vidaus jūros, keliu tarp pušų, ant nešukuoto eržilo tyliai jojo aukštas vyras, dengdamasis akis nuo saulės.

Jis buvo Oišis, vyriausias Asano klano, šios kalvotos vietovės valdovų, vasalas. Oišis skubėjo grįžti į Ako pilį, po visą dieną trukusios kelionės iš miesto pilies, o šalia jo ant ponio susivėlusiais karčiais jojo šeimininko dukrelė.

Pora atrodė keistai. Vasalas buvo dailus vyras, ką tik įžengęs į penktą dešimtį, aukšta iškilia kakta, kvadratinio žandikauliu, ramus ir orus. Plaukai, surišti ant viršugalvio, klostuotos plačios hakama kelnės ir du kardai liudijo, kad jis samurajus, karių klasės atstovas. Mergytė – smulkutė, gyva, ryški kaip drugelis, su kimono, sujuostu obi. Vis dėlto, nors ir skirtingi, abu gerai jautėsi vienas kito draugijoje. Mažoji buvo ištrūkusi iš griežtos tėvų disciplinos, Oišis su vaiku, ypač su svetimu, jautėsi laisvesnis, galėjo nepaisyti oficialių manierų ir net šiek tiek pajuokauti.

Kol jų nešukuoti žirgai risnojo namo, juodu beveik nesikalbėjo. Samurajus buvo pritrenktas to, ką matė mieste, o vaikas gerbė jo tylą.

Visą gyvenimą vyriausiasis vasalas girdėjo budistų priesakus, draudžiančius smurtą ir žiaurumą, bet praktiškai viską lemdavo sveikas protas. Kartais reikėdavo žudyti, kad apsigintum nuo priešo, arba, jei gyvūnus, – kad gautum maisto. Jis pats smerkė žiaurumą turnyruose, kur šunys buvo smaigstomi ietimis ar strėlėmis, ir neprieštaravo dėl tokio sporto panaikinimo. Vis dėlto šiogūnas su naujaisiais Gyvybės išsaugojimo įstatymais nuėjo per toli. Gyvūnai dabar tapo labiau privilegijuoti nei žmonės, ir toks apverktinas mąstymas atvedė visą šalį prie ekonominio chaoso slenksčio.

Mieste kadaise klestėję ūkininkai kaip išmaldos prašė darbo, nes jiems buvo uždrausta kovoti su kenkėjais, naikinančiais jų pasėlius. Lapės, barsukai, paukščiai ir vabzdžiai siautėjo laukuose, o tie, kurie juos apšėjo, bejėgiškai stovėjo šalia.

Jis žinojo, kad kai kuriose geresnėse parduotuvėse iš po prekystalio slapta pardavinėjama paukštiena, bet apskritai įstatymų pažeidimų pasitaikydavo nedaug. Administracinis aparatas ne tik labai veiksmingai gaudė pažeidėjus, bet ir skyrė rūšias bausmes už bet kokio gyvio sužalojimą. Už gyvūno gyvybės atėmimą pats „nusikaltėlis“ buvo baudžiamas mirtimi.

Atsirado ir daugiau tokių, kurie laikėsi taip pat prastai kaip ūkininkai. Medžiotojo, kailinių žvėrelių gaudytojo ir kailiadirbio profesijos tapo nebereikalingos, šie vyrai taip pat plūdo į miestus, ieškodami būdų, kaip išlaikyti šeimas. Bet ir čia savo siaubui sužinojo, kad darbų beveik nėra, o maisto kainos dėl menkos žemės ūkio produktų pasiūlos tokios didelės, kad paprastiems žmonėms tiesiog neįkandamos. Už prieinamą kainą jie galėjo įsigyti, matyt, vienintelę prekę – jauną merginą, nes vis daugiau ūkininkų dukterų buvo parduodamos į viešnamius, kad jų šeimos galėtų išgyventi sunkius laikus.

Kaip visada, keliaudamas per miestą su valdovo Asano dukra, Oišis iš tolo lenkė vadinamuosius malonumų kvarta-

lus, bet dabar viešnamių taip sparčiai daugėjo, kad jų, pridygusių tiesiog prie pagrindinio kelio, buvo neįmanoma išvengti. Tai kėlė pasipiktinimą, jis tikrai viską papasakos šeimininkui, kai grįš.

Kol kas jo paties klasė dar nepajuto ekonominio nepritekliaus – samurajams buvo mokama iš lėšų, gautų brangiai pardavus ryžius, užaugintus jų valdovų lenuose, bet vienaip ar kitaip ir samurajų gyvenimą šiogūno įsakas paveikė.

Nebeliko šaudymo iš lanko treniruočių nei varžybų, nes nebuvo galima nupešti žąsų plunksnų strėlėmis. Nebeliko medžioklės su sakalais, nes visi paukščiai buvo paleisti į laisvę ir net šiogūno sakalininkas atleistas iš pareigų. Nebeliko joji-mo meno, nes įsaku uždrausta apipjaustyti arklių kanopas ar kirpti karčius – už tai grėsė ištrėmimas. Bet blogiausia, Oišio nuomone, buvo visuotinis moralinis palaidumas, plintantis iš šiogūno sostinės į provincijas.

Jis, samurajaus sūnus, visą vaikystę studijavo konfucianistinę etiką, kuri turi išmokyti karį ištikimybės ir nuožmumo mūšio lauke. Dėl to jį šokiravo kalbos, kad šiogūno Cunajošio sostinę Edą užvaldę šokiai ir vaidyba pradėjo daryti blogą įtaką ten įsikūrusiems samurajams. Net sklido gandai, jog samurajai buvo pastebėti malonumų ir šventyklų miesto Kioto kabuki teatruose, tik jis negalėjo tuo patikėti.

Tokie dalykai dėjosi jau kurį laiką, bet Oišis iki šiandienos nežinojo, kokie prasti reikalai mieste. Jis pradėjo mintyse rengti ataskaitą valdovui Asano, ir, galvodamas apie mergytės tėvą, atsigręžė į ją, jojančią šalia. Mažoji jam nusišypsojo, bet tuojau pat surimtėjo. Ji irgi pastebėjo, kaip aplinkui viskas pasikeitė.

– Dėde, kodėl visi ūkiai tokie netvarkingi? Nė vieno nėra gerai prižiūrimo. Manau, turėtum pranešti tėčiui, kad ūkininkai apsileidę.

Oišis nuoširdžiai nusijuokė, pasakė, jog viskas ne taip blogai, kaip atrodo, ir mergaitė nusiramino.

– Nekaltinkime ūkininkų, kol nesužinosime, kokios jų bėdos, gerai?

– Bet kaip jie gali pasiteisinti, kad taip apleido laukus?

– Jie nenorėjo jų apleisti, vaikeli. Tai dėl to, kad žemę nio-koja gyvūnai, kuriuos jiems draudžia naikinti Gyvybės saugojimo įstatymai.

– Bet kodėl draudžiama žudyti gyvūnus, ypač tuos, kurie mums kenkia?

– Todėl, kad šiogūnas uždraudė atimti gyvūno gyvybę, o mes esame ištikimi savo šeimnininkui, tavo tėčiui, ir nenorėtume užtraukti jam negarbės, nevykdydami jo valdovo šiogūno įsakymų.

– Bet kodėl jis apskritai išleido šį griežtą įstatymą?

Oišis atsiduso. Nors įstatymas ir labai kenkė, jis suprato, kokios priežastys paskatino Cunajošį jį paskelbti.

– Nes labiau už viską pasaulyje jis nori vaiko. Tokio mielo, gražaus vaikelio kaip tu. Žinai, šiogūnas neteko mažo berniuko, kuris mirė vos keturių metų. Jo dvasininkas jam pasakė, kad norėdamas susilaukti kito, jis turi išpirkti nuodėmę, padarytą ankstesniame gyvenime, – tada tikriausiai bus beprasmiškai sunaikinęs kokią nors gyvą būtybę. Kaip matei, turnyruose nebenaudojame šunų, nes mūsų šiogūnas gimęs Šuns metais, o už šuns nužudymą dabar baudžiama mirties bausme.

– Net jei šuo užpultų?

Oišis akimirka susimąstė.

– Tokiu atveju gal ir būtų pateisinama, bet reikėtų turėti liudininkų, jog šuo pirmas įkando.

Vyriausiasis vasalas nusišypsojo mergytei, mergytė nusišypsojo jam, bet nebuvo tikra, ar jis kalba juokais, ar rimtai.

Mažoji nusprendė paklausti apie tai tėvo, kai šis grįš iš Edo. Stuktelėjusi mažomis kojytėmis į arklio šonus, ji pasileido šuoliais.

– Greičiau už tavo parjosiu namo, – sušuko, jau nutolusi per keliasdešimt šuolių. Jos ilgi plaukai plaikstėsi už nugaros.

Vyriausiasis vasalas šaižiai suriko tarsi puolantis karys ir nušoliavo iš paskos. Išlaikydamas atstumą, drauge su mergaite kilo vingiuotu keliu į paskutinę kalvą. Nuo kalvos viršūnės atsivėrė vaizdas į pilį toli apačioje, viduryje didelės lygumos, strategiškai patogioje vietoje, kad užpuolikai negalėtų prisiartinti nepastebėti. Pilis visada atrodė įspūdingai, su aukštomis akmeninėmis sienomis ir baltais čerpėmis dengtais bokštais, bet šį kartą nė vienas nesustojo pasigėrėti vaizdu.

Kai leidosi nuo kalvos vartų link, paskutiniai saulės spinduliai už jų metė ilgus kibių šešėlius. Oišiui dingtelėjo mintis, kad rytoj, saulei patekėjus, prasidės paskutinė valdovo Asano diena Ede. Jis vylėsi, jog viskas vyksta sklandžiai per ceremonijas šiogūno sostinėje, kur jiems, iš provincijos, etike-tas toks nepažįstamas ir sudėtingas. Valdovas Asano nepasi-žymi kantrybe, tad kuo trumpiau jam teks ten dalyvauti, tuo geriau. Kaip bebūtų, vyriausiasis vasalas netrukus viską suži-nos. Kai mergytė, gerokai jį pralenkusi, įjojo pro vartus, o jis jai įkandin, ir buvo pasveikintas sargybinių, vėl šmėkstelėjo mintis: rytoj bus paskutinė diena.

ANTRAS SKYRIUS

VIRŠ SENOSIOS JAPONIJOS SOSTINĖS EDO brėško šalta aušra. Diena žadėjo būti niūri, be saulės. Žvarbus vėjas, pučiantis nuo snieguotų kalnų viršūnių, drebino ūkininkų namų duris priemiesčiuose, paskui pakėlė dulkių sūkurių palei pašto kelią, iš pietvakarių vedantį į miestą.

Jis atnešė žmonių ekskrementų dvoką nuo ryžių laukų, į smilkalus panašų dūmų kvapą iš ugniakurų su rusenančiomis medžio anglimis anksti kėlusių namų šeimininkų virtuvėse ir galiausiai jūros sūrumą, dvelkiantį nuo ramių Edo įlankos vandenų.

Pažemėje, siaurose gatvelėse, vingiuojančiose tarp trapių medinių statinių, kurie buvo ir namai, ir darbo vietos beveik septyniems šimtams tūkstančių pirklių bei amatininkų, vėjas neteko jėgos. Miesto centre, virš čerpėmis dengtų stogų, jis toliau gūsiais veržėsi tai į aukštesnes vietas, tai nardė po akmenimis grįstą griovį, kartais įsisukdavo tarp Edo pilies sargybos bokštų ir rezidencijų, kur stūksojo šiogūno Cunajošio, vyriausiojo krašto karinio valdovo, dvaras.

Greitai skriedamas nematomas vėjas įgavo ir garsą. Švilpdamas per kapines ir viešas bausmių vietas, išgąsdino sarginį šunį, tas ėmė staugti, o įkandin jo ir kiti aplinkui, netrukus ore

aidėjo niūrus galybės benamių šunų staugimas. Garsas augo, darėsi vis grėsmingesnis, brovėsi į elgetų lūšnas ir kilmingųjų namus, skverbėsi į miegančių vargšų ir turtuolių ausis...

Asano, Ako provincijos *daimio*, sulaukęs trisdešimt penkerių metų amžiaus, bet vis dar žavios jaunuoliškos išvaizdos, jojo su savo vyriausiuoju vasalu Oišiu per miglų apgaubtą vietovę, vydami mirtinai pavojingą šerną, kuris kėlė grėsmę ūkininkams. Jiems nyrant į vis tirštėjantį rūką, Asano ausis užgulė bauginantis gaudesys, o žirgas ėmė nerimauti. Iš pasakos šuoliavęs Oišis atsargiai stabtelėjo, bet valdovas nekantriai paragino savo ristūną ir dingo iš akių.

– Mano valdove Asano! – susirūpino vyriausiasis vasalas. – Grįžk, grįžk atgal!

Bet atkaklus Asano išdidumas neleido grįžti, ir jis veržėsi pro tirštą rūko vakuumą tolyn. Staiga kažkoks antgamtiškas garsas virto klyksmu, o paskui kurtinančiu kauksmu. Asano persmelkė siaubas. Įsiurbtas į šį garsą, jis prarado orientaciją. Akinamai baltoje rūko šviesoje neteko regėjimo, pasijuto prarandąs pusiausvyrą ir pradėjo kristi. Kauksmas darėsi vis garsesnis, jis sumojo, kad reikia kovoti už savo gyvybę, bėgti nuo demonų, kurie tykojo jį praryti. Valdovas ėmė šauktis pagalbos ir tą akimirką pabudęs savo viloje, netoli šiogūno pilies, išgirdo Edo šunų lojimą, tilstantį jį atnešusiamė vėjyje.

– Vyre! – sušuko žmona, pakėlusi galvą ir žiūrėdama, kaip jis stengiasi iš makšties ištraukti kardą, laikomą šalia. – Kas atsitiko?

Dabar jau visai pakirdęs iš miego, Asano papurtė galvą ir numetė kardą.

– Šunys, – sumurmėjo. – Prakeikti šunys.

– Miegok, – pasakė žmona, ir dailiame apvaliame jos veide sušvito raminanti šypsena. – Jau turėtum būti prie jų pripratęs.